

Студијски програм/студијски програми: Докторске академске студије биомедицинских наука

Назив предмета: ОСНОВЕ ФИЗИЧКЕ АНТРОПОЛОГИЈЕ

Наставник: Биљана Ђ. Срдић Галић, Сениша С. Бабовић, Душица Л. Марић, Мирела М. Ерић, Бојана С. Крстоношић, Никола М. Вучинић, Татјана Павлица

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 20

Услов: -

Циљ предмета

Циљ предмета је упознавање студената докторских студија са могућностима примене теоријских и практичних знања из физичке антропологије у медицинским истраживањима. Интересне сфере предмета *Основе физичке антропологије* су функционална морфологија, антропометрија, телесна композиција, промене телесних карактеристика током раста и развоја, сексуални диморфизам, наследне и епигенетске карактеристике, биолошка структура и динамика савременог човека, хумана екологија и адаптација, биокултурална еволуција, као и примена антрополошких знања у медицини, форензици и ергономији.

Исход предмета

У оквиру теоретског дела предмета *Основе физичке антропологије* студенти ће бити упознати са популационим морфофункционалним карактеристикама, варијабилношћу и адаптабилношћу људске врсте, њиховим механизмима и методама изучавања, нивоима биолошке организације, као и могућностима примене метода физичке антропологије у клиничким и експерименталним истраживањима. Овакав интегрални, мултидисциплинарни приступ врло је значајан у временском и просторном контексту интерпретације резултата медицинских истраживања.

У оквиру наставе из предмета *Основе физичке антропологије* студенти ће бити обучени за самостално извођење антропометријских мерења која представљају интегрални део великог броја истраживања у медицини. Осим тога, кроз практични рад студенти ће бити упознати са техникама процене анализе телесне композиције, основним биометријским методама, соматоскопијом, методама процене матурације, као и остеометријом у анализи пола и висине тела.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Увод у антропологију и области физичке антропологије; 2. Типолошки, популациони и клинални модели класификације људске врсте; 3. Нивои биолошке организације; 4. Модели телесне композиције; 5. Анатомска и физиолошка варијабилност људске врсте; 6. Биолошка адаптабилност човека; 7. Телесне карактеристике у односу на расу и етничку припадност; 8. Дневне и старосне промене димензија и састава тела; 9. Телесне карактеристике током раста и развоја; 10. Сексуални диморфизам; 11. Епигенетске варијације; 12. Основе методологије физичке антропологије; 13. Биологија скелета; 14. Антропометрија у медицинским истраживањима; 15. Примена антропометрије у мониторингу раста и развоја; 16. Телесне пропорције, динамична антропометрија и ергономија; 17. Форензична антропометрија и биометрија; 18. Физиогномија, карактерологија и конституционална физиологија; 19. Медицинска антропологија – биокултурални аспект здравља и болести.

Практична настава

1. Инструменти у антропологији; услови антропометријских мерења; 2. Детерминација анатомских оријентационих тачака; 3. Практична антропометријска мерења: мере лонгитудиналне и трансверзалне димензионалности скелета, мере волуминозности тела и дебљине поткожног масног ткива; 4. Стандардни индекси за процену ухрањености и дистрибуције масног ткива; 5. Приказ метода анализе телесне композиције (израчунавање коштане, мишићне и масне масе на основу антропометријских мера; соматотипизација; мерење биоелектричне импеданције); 6. Краниометрија; 7. Методе процене матурације (хронолошка и биолошка старост); 8. Анализа дерматоглифа; 9. Остеометријске тачке и мере скелета; 10. Неметријске варијације скелета; 11. Методе одређивања пола и старости скелета; 12. Разматрање могућности примене антрополошких знања у конкретним истраживачким пројектима.

Литература

Обавезна

1. Stein PL, Rowe BM. Physical anthropology. McGraw-Hill Education, 2013.
2. Harrison GA., Tanner JM., Pilbeam DR., Baker PT. Human Biology, An introduction to human evolution, variation, growth, and adaptability, Oxford University Press, 1988.
3. Eston R, Reilly T. Kinanthropometry and exercise: physiology laboratory manual. Tests, procedures and data. Routledge Taylor&Francis Group, London and New York 2004.
4. National Health and Nutrition Examination Survey (NHANES) – Anthropometry Procedures Manual. CDC, 2009. Available at: http://www.cdc.gov/nchs/data/nhanes/nhanes_07_08/manual_an.pdf

Допунска

1. Park MA. Biological anthropology. Mayfield Pub. Co. 1999.
2. Shepard RJ. Body Composition in Biological Anthropology (Cambridge Studies in Biological and Evolutionary Anthropology). Cambridge University Press, 1991.
3. Божић Крстић В, Савић М, Ракић Р, Павлица Т. Практикум из биологије, Универзитет у Новом Саду, Медицински факултет, 2000.
4. Byers SN. Forensic Anthropology. Boston: Pearson Education LTD, 2008.
5. McConville JT. NASA Anthropometric Source Book, Anthropology Research Project (Yellow Springs), United Nations
6. Marks J. Human Biodiversity: Genes, Race, and History. New York: Aldine de Gruyter, 1995.
7. Живановић С, Ђурић-Срејић М, Кљакић Љ. Медицинска антропологија. Међународна словенска академија наука, културе, уметности и образовања, Одељење за Велику Британију и Ирску, 2005.
8. Ђурић-Срејић М. Увод у физичку антропологију древних популација. Завод за уџбенике и наставна средства, 1995.
9. Heyward HV, Stolarczyk ML. Applied Body Composition Assessment. Human Kinetics, 1996.

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 60

Практична настава: 45

Методe извођења наставе: Теоријска и практична

Оцена знања (максимални број поена 100)

активност у току предавања: 15

практична настава: 25

семинар-и: 20

писмени испит: 40